

اظهارات اخیر آمریکا درباره

ایران

امیرفیض- حقوقدان

اخیرا دولت آمریکا اظهاراتی در رابطه با ایران کرده است که این تحریر مایل است قدری پاپیج آنها شود.

زیر نظر قرار دادن ایران

نخستین مطلب مهمی که در اظهارات سخگوی دولت آمریکا امری غیرمترقبه و بی سابقه در حقوق بین الملل است اعلام اینکه **«ما ایران را هم اکنون رسماً زیر نظر دقیق قرار خواهیم داد»** است.

اصل حاکمیت کشورها و ملت ها اجازه نمیدهد که کشوری زیر نظر و کنترل کشوردیگری قرارگیرد استثنای این اصل مربوط به مواردی است که بموجب عهدنامه های بین المللی تضیقاتی نسبت به حقوق برخی از کشورهای بوجود آمده باشد؛ مانند عهدنامه ورسای ویا منشور سازمان ملل.

ظاهراً اینطور بنظر میرسد که دولت تازه آمریکا متوسل به امری شده است که با ضوابط حقوق بین الملل همخوانی ندارد، ولی حقیقت امر غیر از آن است، در برجام برای مدت ۲۵ سال حق کنترل ایران تحت عنوان راستی آزمائی به آمریکا داده شده است، و قرار دادن ایران زیر نظر دقیق دولت آمریکا از توابع و الزمات همان ۲۵ سال راستی آزمائی است.

برای اینکه ایران مرحله راستی آزمائی را طی کند و به اصطلاح مورد قبول آمریکا قرارگیرد باید زیر کنترل آمریکا قرار داشته باشد؛ اما دقیق بودن زیر نظر معلوم است ولی بطور رسمی نیازی به توضیح دارد.

مقصود از بطور رسمی این است که عمل زیر نظر قرار دادن ایران امری سرخود برای دولت آمریکا نیست بلکه یک عملی است که به اعتبار قرارداد رسمی برجام صورت گرفته است.

چرا آمریکا

این ابهام در مورد برجام در بخش راستی آزمائی وجود دارد که برجام بنا بر ماموریت شورای امنیت بین ایران و کشورهای ۵+۱ امضا شده است بنابراین متعهدله مرحله راستی آزمائی هم همان کشورهای ۵+۱ هستند نه آمریکا به تنهایی.

متن برجام پاسخ روشنی به این ابهام نمیدهد و لاجرم میتواند تولید فروضی را بنماید.

فروض ناظر به مورد

*** یک فرض این است که بموجب یک قرار محرمانه بین آمریکا و سایر کشورهای حاضر در برجام کشورهای گروه ۵+۱ مدیریت اجرای برجام رابه آمریکا واگذار کرده باشند؛ دلیل این برداشت میتواند این باشد که هیچ سخنی ویا اظهاری از سوی کشورهای روسیه وچین در مورد برجام نشده و نمیشود و در موضوع راستی آزمائی هم تنها آمریکا هیئتی را برای راستی آزمائی معین کرد و نه عنوان کارگزاری هیئت مزبور متوجه چین و روسیه ویا انگلستان و فرانسه بود و نه ان کشورها خود مستقیما به انتخاب هیئت اجرایی راستی آزمائی اقدام کردند.

*** فرض مزبور از این جهت جای قبول هم پیدا میکند که در موضوع راستی آزمائی نمیتواند چند کمیسیون راستی آزمائی مستقل وجود داشته باشد که هریک به نمایندگی یکی از کشورهای ۵+۱ عمل کند؛ زیرا تعارض نظر، انجام ماموریت را غیرممکن میسازد و برجام هم پیش بینی نکرده که در صورت عدم هماهنگی نظرات هیئت های راستی آزمائی کشورهای طرف برجام، چه حکمی جاری خواهد شد.

*** فرض دیگر اینکه کشورهای ۵+۱ به قول و فعل آمریکا در انجام راستی آزمائی اعتماد کرده و دیگر پیگیر انتخاب هیئت راستی آزمائی نشده اند.

*** بهرحال هر فرضی که قائم بوجود گرفته شود، حاصلش همین هست که آمریکا علمدار راستی آزمائی برجام است و جمهوری اسلامی هم به این یکه تازی آمریکا تاکنون اعتراضی نکرده است.

تالی فاسد بکه تازی آمریکا

اگر آمریکا به سهو ویا عمد ادعا کند که فعالیت جمهوری اسلامی که رسما زیر نظر دقیق قرارداد شده فاقد راستی و صداقت است، ایران از این اظهار نظر نادرست آمریکا به کجا میتواند شکایت کند؟ به هیچ جا و هیچ مقامی، زیرا داوری در مورد راستی آزمائی به آمریکا داده شده است، هیچ شرط وضابطه و شرط و شروطی هم بر آن مقرر نشده است و باصطلاح ریش و قیچی بدست آمریکا داده شده است و اساسا راستی آزمائی امری نظری و مانند قضاوت است.

اگر آمریکا در اواخر مدت ۲۵ سال راستی آزمائی مدعی شود که مدت برای اظهار نظر کافی نیست و تقاضای مدت اضافی کند، چه خواهد شد؟ آیا آنجا که رئیس سازمان سیا گفته است راستی آزمائی ۵۰ سال طول خواهد کشید مقصودش استفاده از همین بهانه هاست؟

بدترین و آشفته ترین قراردادها

عقیده دارم که این بدترین قراردادی است که در عصر کنونی بین دوویاچند کشور بطرفیت یک کشور به امضا رسیده است؛ و تقریبا شباهت تامه با قرارداد شکست کشور آلمان در جنگ بین الملل دوم را دارد،

ایران با باطل شدن برجام نه تنها چیزی از دست نمیدهد که مهمترین ننگ و خسارت حاکمیتی را که برجام تحمیل ملت ایران کرده و همان حق راستی آزمائی ۲۵ سال است را از گردن ملت ایران ساقط میکند.

اقداماتی که ایران در از بین بردن تاسیسات هسته ای انجام داده بهرحال لازم بوده زیرا جبران خلافکاری های جمهوری اسلامی و سرکشی آن کشور در مقابل شورای امنیت و آژانس بین المللی اتمی بوده است، و دستاورهای ایران هم برای این همکاری و تعطیل فعالیت های هسته ای، رفع تحریم های شورای امنیت بوده است، که آنها هم انجام گرفته و دیگر ایران نیازی به برجام ندارد، البته جمهوری اسلامی به غلط فکرمیکرد که با امضای برجام تمام تحریم های آمریکا برداشته میشود که این فکر درست نبود و آقای ظریف هم اعلام کرد که اغفال قول و قرار آقای کری شده است.

همان روزی که آقای ترامپ گفت برجام را برمی چینیم موقعیت مناسبی بود که جمهوری اسلامی از آن استفاده کند وزیر آب برجام را بزند و یا از مذاکرات تازه ای که فرصت خلاص شدن از ۲۵ سال راستی آزمائی را بدست آورد استقبال میکرد.

نفع و یا جلوگیری از ضرر

عده ای از جمله اصلاح طلبان بسردستگی شیخ حسن برجام را منبع فیض و سود و گشایش میدانند.

از یک جهت آنها درست میگویند و بزرگترین فصل نفع و سود دربرجام همان تسلط ۲۵ ساله آمریکاست که سبب میگردد آنها یعنی اصلاح طلبان در قدرت و خدمت به آمریکا باقی بمانند.

این توضیح بجاست که سود و نفع و یا فیض به موردی اطلاق میشود که بیش از سرمایه و یا بیشتر از حق و استحقاق تصویب گردد برجام سبب جلوگیری از ادامه ضرر بیشتر تحریم های شورای امنیت شده است، نه اینکه ایجاد نفع و سودی بیش از آنچه که شورای آژانس بین المللی برای ایران قائل بوده است، ایجاد کند.

مثالش مانند آن است که کشوری در جنگ موافقت میکند و تسلیم میشود این کشور که با قرار داد تسلیم=برجام، از تلفات بیشتر و زیان سنگین تر نجات پیدا کرده است، نمیتواند مدعی شود که تسلیم او سبب نفع و فیض گردیده و نام آنرا افتخار بگذارد. برجام نه تنها سند افتخار نیست و نه تنها سبب نفع و سود نیست بلکه حتما سند اسارت است.

کورس تحریم های جدید

در تحریر <نغمه های خام آقای ترامپ و برجام> مورخ ۱۶/۱۱/۲۰۱۶^۱ استدلال شد که آمریکا نمیتواند یکجانبه موافقتنامه برجام را لغو کند، و توضیح داده شد که برجام گزارش یک ماموریت است که کشورهای ۱+۵ از سوی شورای امنیت انجام داده و گزارش مزبور بتصویت شورای امنیت سازمان ملل رسیده و تصویب هم شده و قطعنامه های شورای امنیت هم معلق گردیده و قضیه ای است مختومه.

در همان تحریر اضافه شد که آمریکا با داشتن سلاح تحریم ها که هیچ ارتباطی هم به شورای امنیت سازمان ملل و برجام ندارد خواهد توانست تحریم های زیادی را به جمهوری اسلامی تحمیل کند و از این طریق به خواستهائی که بتصور دارد، نزدیک شود.

اخبار منتشر شده نشان میدهد که دولت آمریکا و کنگره وسنا سخت و بسرعت در جهت تدارک و تحمیل تحریم های جدیدی به جمهوری اسلامی برآمده و اگر آمریکا از طریق برجام نتواند به برخی از توقعات خود برسد از طریق سیستم وضع تحریم ها که بخشی از آن از اختیارات ترامپ و برخی دیگر از اختیارکنگره است آن کمبود را جبران خواهد کرد.

تحریم های جدید آمریکا

هم امروز خبرها حاکی است که دولت ترامپ ۲۵ شرکت و ۱۳ شخص مهم را در جمهوری اسلامی مبتلا به تحریم تازه ساخته است و آمریکا مدعی است که آنها در جهت پاسداران فعالیت میکنند، آمریکا نیز مدعی است که آزمایش موشکی جمهوری اسلامی خلاف قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت است، معهدا آمریکا حاضر نشد که شکایت موشکی از جمهوری اسلامی رابه شورای امنیت ببرد زیرا از وتوی شوروی و شاید چین، نگران بود و بهتر دید که از سلاح تحریم های تحمیلی آمریکا استفاده کند و این تازه اول کار است، تحریم های کنگره و ریاست جمهوری آمریکا نه حدی دارد و نه ضابطه ای.

دعوت، آمد و نیامد دارد

تهدید هم مانند ضرب المثل <دعوت آمد و نیامد دارد> گاه تهدید موثر واقع میشود و گاه تهدید کننده سنگ روی یخ میشود.

سید علی خامنه ای تهدید کرده بود که <وضع هرگونه تحریم در هر سطح و بهانه ای توسط هریک از کشورهای طرف مذاکره، نقض برجام محسوب خواهد شد و دولت موظف است فعالیت های برجام را متوقف کند>.

رئیس کمیسیون امنیت ملی گفته بود <برجام نقض شود غنی سازی به ۱۹۰ هزار سو میرسد>.

اقدام متقابل

بنابراین عکس العمل جمهوری اسلامی نسبت به تحریم های جدید آمریکای ترامپ، توقف برجام است ولی این تهدید جای خود رابه اقدام متقابل داد و جمهوری اسلامی گفت: <اقدام آمریکا مغایر با برجام بوده است و اضافه کرد که با اقدام متقابل، محدودیت هائی برای چند شرکت و فرد آمریکائی وضع خواهد کرد>.

این را میگویند سنگ روی یخ شدن جمهوری اسلامی، زیرا وقتی جمهوری اسلامی تحریم های جدید آمریکا را موجب نقض برجام میدانند پاسخ آن، تحریم های متقابل نیست، بلکه رجوع به هیئت حل اختلاف موصوف در برجام و یا اقدامات حقوقی بین المللی است.

مقابله به مثل

فراموش نکنید که اظهارات اخیر جمهوری اسلامی و اقدام مقابله به مثل مربوط به مواردی است که مترتب بر قرارداد نباشد مانند؛ نزاکت های بین المللی و اقدامات مرزی و یا رفتارهای مرسوم و درحالیکه قرار داد برجام وجود دارد، اقدام مخالف قرارداد از طرف یکی از طرفین قرارداد ایجاد حق مقابله به مثل نمیکند، بلکه ایجاد حقی میکند که برجام مقرر کرده است یعنی رجوع به هیئت حل اختلاف.

اگر قرار به اقدام متقابل باشد دیگر قرارداد و قراردادان مرجع رسیدگی به اختلاف چرا فصل معتبری از برجام است؟ همه این تشریفات برای جلوگیری از خودسری و اقدام متقابل است که حدی بر آن متصور نیست.

اگر اقدام متقابل راهکار جمهوری اسلامی نسبت به برجام است چطور هنگامیکه آمریکا تحریم های ۱۰ ساله علیه جمهوری اسلامی را تمدید کرد و خامنه ای و ظریف اقدام آمریکا را حمل بر نقض برجام کردند به هیئت حل اختلاف در برجام رجوع کردند و دست به اقدام متقابل نزدند.

نمونه ای از اقدام متقابل

نمونه ای که از اقدام متقابل میتوان ارائه داد یکی این است: هنگامیکه کنگره آمریکا رای داد که آمریکائی های زیان دیده از اقدامات ایران میتوانند به دادگاه های آمریکا رجوع کنند جمهوری اسلامی هم به عمل متقابل مبادرت کرد و قانونی گذراند و صلاحیت دادگاه های محلی ایران را برای قبول شکایت از آمریکائی ها را تائید کرد.

نمونه دیگر

زمانی که سنای آمریکا با ۹۹ رای مثبت و صفر رای مخالف قانون تحریم دامها تو را برای ۱۰ سال دیگر علیه جمهوری اسلامی تمدید کرد، مجلس اسلامی هم طرحی به امضای ۱۹۵ نماینده مجلس دائر به ممنوعیت خرید کالاهای ساخت آمریکا ارائه داد.

مقصود این است که اقدام متقابل در مواردی معمول است که عهدنامه و یا قراردادی بینابین نباشد در حقوق عمومی هم اگر یکطرف قرارداد از انجام تعهداتش خودداری کند متعهد له باید به محکمه رجوع و الزام متعهد رابه انجام تعهد خواستار شود، نمیتواند خودسرانه وبدون اجازه دادگاه اقدام متقابل به مثل نماید.

تالی فاسد اقدام مقابله به مثل

یکی از نتایج اقدام مقابل به مثل جمهوری اسلامی در مقابل تحریم های یکطرفه آمریکا این است که اقدام جمهوری اسلامی سبب ایجاد حقانیت برای تحریم های آمریکا میشود و مانند این است که طرفین بطور ضمنی موافقت کرده اند که با اقدام مقابله به مثل مشکلات برجام و یا تحریم ها راحل کنند.

آیا موازنه قدرت اقتصادی و نظامی آمریکا و جمهوری اسلامی در تحمیل تحریم ها طوری است که اقدام متقابل و بمثل ایران بتواند آمریکا را از تحمیل و توسل به تحریم ها متوقف کند؟ ابد.

رئیس دفترکنترل دارائی های خارجی وزارت خزانه داری آمریکا این ادعا که تحریم های جدید وضع شده نقض برجام است را رد کرده و گفته دولت آمریکا آماده است تحریم های جدیدی علیه ایران به بهانه فعالیت های موشکی ایران وضع کند.

همان مقام آمریکائی افزوده است: «مابطور فعالانه از همه ابزارهای موجود از جمله تحریم های مالی برای پاسخ دادن به این رفتار ایران استفاده خواهیم کرد».

اقدام متقابل به مثل ایران در مقابل دست وسیع آمریکا به وضع تحریم ها بمثابه آن است که دونفر تصمیم بگیرند که اختلافات خود را بامشت و لگد بدون توجه به راه حل های قانونی و یا قرارداد حل کنند و آیا در این منازعه پیش بینی عاقبت کار دشوار است؟

یکی از موارد اقدام متقابل به مثل بستن تنگه هرمز بوسیله جمهوری اسلامی است که در مجلس اسلامی پیشنهاد شد یعنی بجای تحریم آمریکا دعوت آمریکا به جنگ.

آزمایش موشک

سازمان فضائی آمریکا هنگامیکه هوا متغیر است آزمایشات فضائی خود را بتاخیر میاندازد. چرا جمهوری اسلامی درست در روزها ی پر تشنج سیاسی آمریکا علیه ایران موشک های خود را آزمایش میکند و لازم نمیداند که چند روزی بعد از فروکش شدن جو آمریکا به آزمایش موشکی خود بدون تحریکات مبادرت کند؟ زیرا جمهوری اسلامی در مقام تنش با آمریکا حتی یک جنگ تمام عیار است.